

בית כנסת "אדרת אליהו"

ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת פרשת במדבר
גיליון 264 סיון תשפ"ה

מתיקות התורה

בגיליון זה:

מתיקות התורה

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

ברכות הריח- מתי מברכים עשבי

בשמים ומתי עצי בשמים?

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

יהודי הסתר של משהד

יואל קוטנר

הכנות למתן תורה

יהודה ליבוביץ

ברכות הודאות והודעות

הוועד

כפי שלא ניתן לתאר לאדם עיור את יופיה של שקיעת החמה בין גלי הים,

וכפי שלא ניתן להעביר לאדם תתן את ערבותו של הריח העולה ממאפה שזה עתה יצאה מן התנור.

כפי שלא ניתן להסביר לאדם חרש את נעימותם של כלי הנגינה המשמיעים קולם בהרמוניה,

וכפי שלא ניתן למסור לאדם חסר טעם את ערבותם של המטעמים שעל שולחן השבת.

כך, ויותר, אין אנו יכולים להרגיש בעצמנו את גודלה ומתיקותה של תורתנו הקדושה, שאם אפילו לרגע אחד היינו תופסים את ערבותה באמת- היינו רצים אחריה ללא הפסק!

"שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם"

[פירוש "אור החיים", דברים כ"ו]

ברכת חודש טוב לכולם, שנזכה להיות דבקים בתורה שניתנה בחודש זה.
בברכה נאמנה,

אסף הר-נוי

ברכות הריח- מתי מברכים עשבי בשמים ומתי עצי בשמים?

הרב אסף הר-נוי - רב הקהילה

אחת ההנאות הגדולות שיש בעולם היא ההנאה מן הריח, ועל כן תיקנו חכמים¹, לברך לפני שמריחים ריח טוב, כפי שתיקנו לברך קודם אכילה.

בעניין ברכת הריח מצינו מספר ברכות(עצי בשמים, עשבי בשמים, מיני בשמים והנותן ריח טוב בפירות) ויש להבין מתי מברכים כל אחת מהן:

על ריח טוב היוצא מפרי- כגון- מי שמריח לימון, אתרוג וכד'- מברכים "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם- הנותן ריח טוב בפירות".

"עשבי" בשמים / "עצי" בשמים / "מיני" בשמים:

"מיני בשמים" היא ברכה מיוחדת, שלכתחילה מברכים אותה על כל ריח שהוא לא עצי ולא עשבי בשמים, אך בדיעבד ברכה זו פוטרת את כל סוגי הריחות, ואם לא יודע מה

לברך- יכול לברך אותה ויוצא ידי חובה². לכן נהגו בני אשכנז לברך בכל מצב בהבדלה "בורא מיני בשמים"- ובכך להציל מראש את מי שלא בטוח מה מברכים על כל מין ומין.

"עצי בשמים"- מבחינת חז"ל גם שיח נחשב לעץ, וכך יוצא שרוב הצמחים שמפיקים ריח הם בעצם שיחים שברכת "עצי בשמים". ומה נחשב לשיח שהוא "עץ" שמברך עליו

"בורא עצי בשמים"? חז"ל קבעו שלושה תנאים: א) גזעו מתקיים משנה לשנה. ב) ענפיו או עליו יוצאים מן הגזע או הגבעול ולא מן השורשים. ג) הגזע או הגבעול קשה.

"עשבי בשמים"- כדי שדבר יוגדר כעשב מספיקים שני תנאים: א) גבעולו רך. ב) צריך לזרועו כל שנה מחדש או שעליו יוצאים משורשו.

הלכה למעשה- רוב השיחים שאנו מכירים כדוגמת **ההדס, יסמין, רוזמרין, ציפורן**, ועוד- ברכתם "עצי בשמים", שכן מדובר בשיחים המתקיימים משנה לשנה, בעלי גזע קשה, וענפיהם יוצאים מהגזע עצמו ולא מן השורשים באדמה. לעומת זאת-עשבים המפיקים ריח, כדוגמת **פיגם, נענע, מנטה, נרקיס וכד'** הגבעול שלהם רך ועליהם יוצאם משורשם ולא מהגזע עצמו ולכן ברכתם "עשבי בשמים".

ובכל מקרה- כשיש ספק ולא יודע מה נכון לברך- יכול לברך ברכת "מיני בשמים" ובכך יוצא ידי חובה על כל ריח וריח.

¹ ברכות דף מג; מן הפסוק "כל הנשמה תהלל י-ה".

² שו"ע, רטז, ב'.

יהודי הסתר של משהד

יואל קוטנר – ע"פ מאמר של יהודית ליטבק

ממוקמת על נהר הח'וראסאן בין שני רכסי הרים, משהד כיום העיר השנייה בגודלה באירן ובירת מחוז ח'וראסטן בצפון-מזרח המדינה הגובלת עם אפגניסטן. מקדמא דנא, הודות למיקומה האסטרטגית לאורך דרך המשי, העיר סבלה מפלישות ופשיטות רבות. בשנת 1736, נכבש האזור ע"י נאדיר שח, והעיר משהד הייתה לבירת האימפריה.

עד לכיבוש, נאסרה על יהודים להיכנס לעיר עקב קדושתה לאסלאם כמקום קבורתו של האימם השמיני של האסלאם השיעי. אך נדיר שח, מוסלמי סוני, אשר התכוון להמיר את המוסלמים המקומיים לאסלאם הסוני, החליט לשנות את המדיניות הזו. הוא הזמין 40 משפחות יהודיות למשהד כדי להצמיח את הכלכלה המקומית ולהרחיב קשרים מסחריים. תחת חסותו של נדיר שח, הקהילה היהודית בעיר גדלה ושגשגה, וזאת למרות העוינות הגלויה של המוסלמים השיעיים. הפעילות המסחרית של היהודים הביאה עושר ורווחה שלא ידעו המוסלמים מעולם.

נדיר שח ושניים מבניו

בשנת 1747, התנקשו אויביו של נדיר שח בחייו. היהודים גורשו לפרברי העיר ונאלצו ללבוש ביגוד עם טלאי כסימן מזהה. הוטלו מיסים כבדים עליהם וחויבו בכל מיני הגבלות כגון הכניסה לבתי מרחץ ציבוריים.

ביום 27.3.1839, ציינו המוסלמים של משהד את היום הקדוש של השיעים, יום האבל למותו של חוסיין, נכדו של מוחמד. בינתיים, עסקו היהודים בהכנות לחג הפסח שיחול בעוד שלושה ימים.

בו ביום ההוא ניגשה אישה יהודייה לרופא פרסי לשם טיפול בנגע בכף ידה. הרופא המליץ שתרחץ את ידה בדם של כלב. היהודייה שכרה ילד פרסי לתפוס כלב עבורה ולהרוג אותו. הילד עשה כרצונה אך התעורר ויכוח ביניהם באשר לגובה התשלום. כאוס, הילד יצא מבית האישה, החל לצעוק בקולי קולות שהיהודים הרגו כלב כדי ללעוג למוסלמים ואפילו קראו לאותו כלב חוסיין.

השמועה התפשטה מהר לרחוב המוסלמי. כבר משולהבים בלהט דתי ביוםם הקדוש, מיהרו המוסלמים לרובע היהודי שם רצחו, אנסו ובזזו. הם חיללו ספרי תורה והעלו בתי-כנסת באש. לאחר שנרצחו 35 יהודים ונפצעו רבים, השורדים נאלצו להתאסלם.

ה"מוסלמים החדשים" הובלו למסגד שם הוכרחו להצהיר אמונים לאסלאם, ובתמורה הוסרו כל המגבלות שהוטלו מקודם. מאותו מעמד והלאה היו הם פטורים מהמיסים המיוחדים או מללבוש ביגוד מזהה. עליהם היה לאמץ שמות מוסלמיים ובית הכנסת שלהם הפך למסגד. כלפי חוץ יהודי משהד נראו והתנהגו כמוסלמים לכל דבר.

ברם, למרות שהתמנו פקידים מיוחדים לפקח על "המוסלמים החדשים" ולמנוע מהם נוהג יהודי, יהודי משהד המשיכו לחיות באורח חיים יהודי בסתר. במשך דורות, הם התחתנו רק עם יהודי הקהילה ולימדו את ילדיהם את שורשיהם היהודיים והמסורת היהודית. רחל בצלאל, ספרנית ישראלית בדימוס, שעזבה את משהד בגיל 8, מתארת את החיים כיהודי סתר: "אני זוכרת את אימא יושבת בבית, מכינה פתילים לנרות שהיו כשרים. במרתף היא הייתה מכינה יין ומצות לפסח. היא למדה מאימה שלמדה מאימה. הם היו נותנים למשרתי הבית יום חופש ואז היו ניגשות לבישול ואפייה. בשבת היו שולחים את הילדים לחנויות שלהם ואם בא לקוח היו מספרים כי "אבא לא פה כרגע, שמא תחזור מאוחר יותר?" אני גאה בהורים והסבים כיצד התמודדו. בטח לא היה להם קל".

ליהודי משהד היו גם פטנטים נוספים: נרות שבת נדלקו תחת מכסה שלא ייראו מהחלונות. בבתי היהודים היו כלבים וחתולים אותם האכילו בבשר חלאל של המוסלמים בשעה שהם אכלו בשר של שחיטה כשרה בסתר ואשר הוברח הביתה תחת בגדי הנשים הרחבים. בשוק הם קנו לחם כמו כולם, אך בדרך הביתה חילקו אותו בין עניי העיר המוסלמים. במרתף הבית הם טחנו חיטה ואפו פת ישראל.

בצלאל מספרת כי אביה, כמו כל הגברים "התפלל" במסגד. בימי אבל היו בוכים ומלקים את עצמם כמו מוסלמים אדוקים. אחרי התפילות במסגד היו מתכנסים בסתר לתפילה "שלנו". בחודש הרמדאן התחזו כצמים, אך בלילה, כמו כל המוסלמים, היו פורסים שולחות מפוארים מלאי כל טוב ואף קיבלו כל מוסלמי אורח בסבר פנים יפות.

הנשים היהודיות נשאו את רוב הנטל של שמירת המסורת בסתר. הן לבשו את הצ'דור כדי להתחזות למוסלמיות אדוקות אשר כיסו אותן מכף רגל עד ראש וע"כ המלבוש דמוי אהל נתן להן האפשרות להסתיר פריטים קשורים למנהג ישראל ולהובילם ממקום למקום. נשים אשר לא ידעו קרוא וכתוב הביאו לגברים ספרי תורה, תפילין, טליתות וכדומה.

הנשים שמרו על בית כשר. בבוא חודש ניסן היו ערות עד שעה מאוחרת בלילה כדי לאפות מצות אחרי שהשכיבו את הילדים לישון כדי שהם לא יוכלו לגלות לשכנים המוסלמיים.

חינוך הילדים במסורת היהודית היה תפקידן של נשות משהד היהודיות וביצעו זאת בהצטיינות. הנשים התחתנו בגיל צעיר (בלשון המעטה). בצלאל נזכרת כי סבתא נישאה בהיותה בת 9. דודתה הייתה בת 6 בהיכנסה לחופה. בדרך זו ליהודים היה תרוץ לגיטימי לדחות כל בקשת נישואין ממוסלמי. תכסיס זה איפשר ליהודי משהד להתחתן בקרב הקהילה בלבד, וזאת למרות הלחץ של המוסלמים לעודד נישואי תערובת.

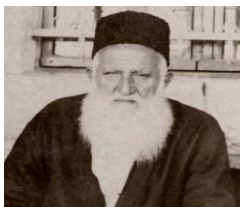
ליהודי משהד היו משפחות מרובות ילדים. החיים היו קשים וטיפול הרפואי היה פרימיטיבי. ילדים רבים לא שרדו את גיל הילדות, ואלה שכן זוכרים היטב את הטיפול המסור שהעניקו האימהות והדאגה לשלומם. בצלאל זוכרת כי אימה הייתה מאד קפדנית. "לא נתנו לי לבקר בביתה של החברה הכי טוב לבדי. היא הייתה פרסית – וזה היה בסדר – אך לא נתנו לי לבקר בביתה אלא בליווי אחת המשרתות. זה עיצבן אותי לפעמים כי רציתי לעשות את כל הדברים שחברותיי עשו. אך עכשיו אני מבינה את סיבת זהירותה. עליה הייתה מוטלת האחריות לגדל שמונה ילדים בארץ מסוכנת וע"כ נהגה בזהירות יתר באשר לדברים שהתירה לנו לעשות.

בדומה לכל קהילה יהודית, יהודי הסתר של משהד היו זקוקים לרב כדי ללמד תורה ולערוך טקסים דתיים. בדור של המרת דת בכפייה, נאלצו הרבנים למלא את תפקידם בהיחבא, אך הדאגה לדורות העתיד הטרידה את מנוחתם.

אחד מרבני משהד היה הרב רפאל עקלאר. בנו מרדכי, יליד 1850, גילה כישרונות רבים. הוא אהב ללמוד והצטיין בשפות. בבית-הספר המקומי הוא למד על האסלאם ורכש את השפה הפרסית. בבית אביו לימדו תורה והיה לתלמיד חכם. הוא למד מילה, שחיטה וכד'. עם פטירת אביו ב-1883, הרב מרדכי היה לרב הקהילה הבלתי-רשמי. הוא ערך חופות בסתר, מל ילדים יהודיים וסייע בהשגת בשר כשר. בערבים תחת מעטה של חושך, הרב מרדכי היה מבקר בבתי הקהילה כדי ללמד את הילדים תורה – וכל זאת ללא תמורה.

במענה לצורך השעה, הרב תרגם את הטקסטים היהודיים הקלאסיים כגון סידור התפילה וההגדה של פסח לפרסית. בהתחלה היו אלה כתבי-יד אך מאוחר יותר הודפסו בירושלים. שעדיין ניתן להשיגם. התאפשר לרב מרדכי לעזוב את משהד ולעלות לירושלים ב-1927. בנו, הרב רפאל נשאר במקום כדי להמשיך במלאכת אביו.

בשלהי המאה ה-19, ג'יימס באסט, מיסיונר נוצרי, ביקר במשהד. בספרו, **PERSIA: THE LAND OF THE IMAMS** (1886), הוא כותב על כ-300 משפחות יהודיות שחיו במשהד; כולם נקראו ג'ידי, החדשים, בהתייחס להמרת דתם לאסלאם זה לא מכבר.

הרב מרדכי עקלאר בירושלים

באסט מספר על יהודי בשם בנימין שהיה מהחשובים בעיר שהיה נתין בריטי. בריטניה הייתה מעורבת במלחמה עם אפגניסטן באותם הימים. האפגנים ארבו לחיילים בריטים וטבחו בהם, פרט לשני קצינים שניצלו ע"י אביו של בנימין שסייע להם גם לברוח מאפגניסטן.

הבריטים ביקשו לפצות את מצילים, אך נודעה מעורבותו של אביו של בנימין בהצלת הקצינים והוא הוצא להורג ע"י האפגנים. הבריטים למדו כי הבן בנימין נלקח למשהד ושם העניקו לו אזרחות בריטית, מינו לו אפוטרופוס ושילמו לו 75 רופי מידי חודש עד מותו. הגעגועים לחיות כיהודים בפרהסיה המריץ הרבה "מוסלמים חדשים" לעקור ממשהד. העונש לנטוש את האסלאם בארץ מוסלמית היה מוות. היו בין יהודי משהד שעברו לגור בערים אחרות באירן והצטרפו לקהילות יהודיות מקומיות. הם שינו את שמם והסתירו את עיר מוצאם. אחרים הצליחו לעזוב את אירן והקימו קהילות יהודיות באפגניסטן, האימפריה הרוסית ואפילו בהודו. בטענה שהם עולים לרגל לחאג' במכה, הרבה שמו את פעמיהם לירושלים.

בעשור האחרון של המאה ה-19 למספר יהודי משהד עלה רעיון גאוני. השלטון המוסלמי המקומי דרבן את המוסלמים החדשים לעלות לרגל למכה. היו כאלה שעשו כן ובשובם לעיר הוענק להם המעמד של חאג' ומשרות בעלות השפעה במשהד.

אבל, היו גם כאלה שלא שבו למשהד, אלא בדרך חזרה ממכה, ברחו מהשיירות והצליחו להגיע לירושלים. שם התיישבו והקימו שני בתי-כנסת האחד ב"כ חאג'י יחזקאל והאחר ב"כ חאג'י אדוניהו. שניהם נמצאים בשכונת הבוכרים ופעילים עד היום.

כ-100 שנים חיו יהודי משהד חיים כפולים. ב-1925 בעלותו של ריזה שאה פהלווי לשלטון, הוא הביא חופש דת לאירן. מובן שיהודי משהד חגגו ולא נאלצו להסתיר את דתם יותר. ברם, לקראת פסח בשנת 1946 פרץ פוגרום. אספסוף אנטישמי פרוץ ואלים תקף את היהודים באמתלה (הידועה) כי היהודים משתמשים בדם ילדים מוסלמים לאפות מצות. היהודים ברחו על נפשם ורובם התיישבו בטהרן, ואחרים יצאו את המדינה לגמרי. בעקבות המהפכה האיסלמית ב-1979, רדיפות דתיות ואנטישמיות חזרו לאירן ביתר שאת והרבה יהודים ברחו מאירן וביניהם יהודי משהד וצאצאיהם שהעתיקו לטהרן. יהודי משהד נשארו קהילה מגובשת. באירופה, ארה"ב, ובישראל הם הקימו בתי-כנסת וקהילות אשר שומרים על מסורות יקרות. מספר המשהדים הגדול כיום גרים בלונדון איילנד במדינת ניו-יורק בארה"ב. טליה בסאלי, מצאצאי יהודי משהד כתבה ב-2015:

"הקהילה המשהדית היא ביסודה מסורתית מאד ובאותה עת מצאה את מקומה בעולם המודרני. ערכי התורה והיהדות בראש מעיינה. היא מייחסת חשיבות רבה לחינוך – יהודי וכללי כאחת – כדי לשמר את הקשר בין עבר, ההווה ועתיד. תמיכה נלהבת במדינת ישראל עומדת במרכז מודעותנו כי היא החלום שאפילו אבותינו לא חלמו עליו אבל דור הסבים זכה לראותו בהתגשמותו.

כמו כל קהילה יהודית סביב העולם, אנחנו תורמים את ההיסטוריה והתרבות הייחודיות לעולם סביבנו; אנחנו מביאים טעם מיוחד למשפחה המגוונת שהיא העם היהודי."

הכניסה לביה"כ חאג'י אדוניהו

הכנות למתן תורה

יהודה ליבוביץ (מבוסס לפי מאמאר של הרב חיים סבתו)

לפי התפיסה החסידיה ההכנות של המצווה חשובות יותר מהמצווה עצמה, כלומר המצווה היא פעולה מסוימת, כגון: הנחת תפילין, נתינת צדקה וכו', אך ההכנות הן כל המערך הנפשי שמתלווה למצווה. לכן, בתוכן הפנימי של המצווה ההכנות יותר חשובות (ואומנם דבר זה גם הוביל לאבסורד כגון תפילה שלא בזמנה). יש דין שפועל אשר נשכר לעבוד עם סכין, ובמשך תשע שעות חידד את הסכין ושעה אחת עבד מקבל שכר עשר שעות – כך הן ההכנות לתפילה. אם לא חידד את הסכין כלל, גם אם כל היום ינסה לחתוך איתו – לא יעלה בידו דבר, כך הוא אדם הניגש לתפילה ללא שום הכנות.

גם ליום כיפור מגיעים לאחר הכנה נפשית גדולה ולא "נוחתים" כך סתם לתוך החג. נקודה זו נוגעת גם למתן תורה: הכושר שקבל את התורה ולהתרומם למעמד הר סיני, דורש הכנה. "התקן עצמך ללמוד תורה", "תורה נקנית בארבעים ושמונה דברים".

"גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלוכה, שהמלוכה נקנית בשלושים מעלות, והכהונה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים" היינו מצפים שהברייתא תמנה את מעלותיה של התורה, אולם מונה היא בכהונה ומלוכה את המעלות שלהם, ואילו בתורה מונה את ההכנות, ואת השיטות.

אם כך מה הוכחה יש מכאן שגדולה תורה, הרי אלו מעלותיה של התורה?!
אלא מכאן שכל דבר שצריך הכנות מרובות יותר, מדרגתו גבוהה יותר, צריך לעשות יותר מאמץ על מנת לקנות אותו. ואם צריך כל כך הרבה הכנות על מנת לזכות בתורה, ודאי שגדולה התורה היא מהכהונה והמלוכה.

כבר בתורה עצמה מופיעות ההכנות- גלות מצרים- "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני"- גלות מצרים אינה עונש על חטאי בני ישראל, אלא הכנה למתן תורה. "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה" במה מהווה הגלות הכנה למתן תורה?

ניתן להציע שתי אפשרויות: או שהגלות היא ההכנה, נראה מהפשט שדווקא הייסורים מהווים הכנה כמאמר הגמרא בברכות: שלושה דברים נקנים בייסורים: תורה וכו'. וניתן לומר שדווקא הגאולה- ראיית מעשה ה' בהיסטוריה- היא ההכנה למתן תורה. ודאי ששני הדברים נכונים הם.

נציין כמה הכנות מרכזיות:

- היסוד המרכזי ביציאת מצרים הוא החרות מהשעבוד, וזו ההכנה הראשונה לקבלת התורה. אדם שאינו עצמאי אינו יכול לזכות בתורה. רק אדם הלומד מרצונו- יטעם טעמה של תורה. רק כאשר הוא עצמאי- כאשר הוא עצמו.

ישנם שעבודים פנימיים נוספים: העצלות והפינוק, אשר אינם מאפשרים לאדם לזכות בתורה, כאשר אינו מוכן להשקיע, כאשר אינו מוכן "לשבור את הראש", שרוצה הכל על כפית של כסף, כל זה נובע מעצלות.

כאשר אדם הולך אחרי התאוות הגוף, אחרי המותרות והממון, ודאי שלא יהי לו כח, פנאי, רצון ונשמה לשקוע בתורה. וכן ההרגל- עד שאדם לא משתחרר ומצליח לשנות הרגלים- לא יוכל לזכות בתורה.

על מנת לזכות בתורה דרוש לאדם חופש ממשעבדים חיצוניים ופנימיים. לגלות, לייסורים ולשעבוד יש תפקיד! ייסורים אלה הכרכים הם, משברים את הצד החיצוני, את הקליפה. על מנת להגיע לעולם הפנימי יש לעקור משהו, ויגיעה זו באה ע"י ייסורים. דברים עמוקים דורשים מאמץ- אין הישגים ללא מאמץ.

- הכנה נוספת המפורשת בתורה היא הקדושה והפרישות: "אל תגשו אל אשה". יש קשר בין חכמה לקדושה, אין אלו דברים מנותקים, התורה והישיבה קשורים בקדושה, בפרישות, ברסיון עצמי. התורה אינה חכמה בעלמא אלא דבר ה' בעולם, וכדי לזכות להידבק בהם- אדם צריך קדושה. הקדושה אינה ביטול החיים, אלא קיום החיים, אך ע"י ריסון עצמי.

- הכנה שלישית טמונה במאמר המפורסם "דרך ארץ קדמה לתורה". דרך ארץ במובן של התנהגות אנושית פשוטה המכינה את האדם לקבלת עול התורה, נימוסים אנושיים פשוטים- "לעולם יהי אדם"- קודם כל שיהיה בן אדם, בעל מידות יסודיות ברורות. ורבותינו אומרים שדבר זה קודם לתורה. אי אפשר לבנות קומה שניה ללא הראשונה. מדרגות יסודיות, שהן הבסיס שעליו בונים את המדרגה של תורה.

- הכנה נוספת נלמדת מכך שהתורה ניתנה במדבר- ענוה. התורה יורדת ממקום גבוה, והולכת למקום נמוך: הר סיני מדבר. הענוה היא תנאי גדול לתורה – ראשית מי שחושב שהוא יודע ובטוח שכבר למד הכל, אין לו לאן להתקדם. אך כמובן, הדבר העיקרי הוא העניין המידתי- התורה הולכת לאדם שפל, אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כבמדבר. אדם שהוא גס רוח- הוא עני בתורה.

וביתר עמקות, הענוה היא ביטול העצמיות, אחרת "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת", וכל זה לפני שלומדים, אך לאחר מכן "התורה נעשית דייליה"- יש לו כבר עצמיות, ומכאן המחלוקת אם תלמיד חכם מותר שתהיה לו שמינית שבשמינית של גאוה, או ש"תועבת ה' כל גבה לב". ברגע שתלמיד כחם נופל לגאוה- כבל לא יכול לזכות בכתר התורה. כאשר אדם אינו עצמו ופיקח- ודאי שלא יהי בעל גאוה, הוא מודע לכך שגם מה שיש לו, אין זה בזכות עצמו.

מזל טוב

- מזל טוב למשפחת נאמן לנישואי הנכד גלעד עם מרים.
- מזל טוב למשפחת באום להולדת הנכד.
- מזל טוב למשפחת גמפל להולדת הנכד, בן למייקל ונטע נחמה.

- תנחומים למשפחת שרם על נפילת הנכד ישי אליקים אורבך הי"ד.
- תנחומים למשפחת בראשי על פטירת אם המשפחה פרלה גילה ע"ה.
- תנחומים למשפחת הללה על פטירת הסבא שלמה זיגמונד ז"ל.
- תנחומים לחברתנו אורית בלוך על פטירת אמה מרים ע"ה.

לימוד ליל שבועות תשפ"ה

נהגו ישראל קדושים להיות ערים בליל נתינת התורה, לעסוק בה במדורה וטהרה, ולהיות „שושבינא דמטרוניתא“ בלילה קדוש זה-

23:00- הרב יעקב בלוך	גורל ויעוד - ברית מצרים וברית סיני
00:15- הרב מרק קזובסקי	על מה האבלות של ימי העומר?
1:15- הרב אברהם בן חמו	מעלת התורה
2:00- הרב צוראיל קקון	איך לוקחים את שבועות לכל השנה
2:45- הרב עמיחי עוזיאל	אחדות ישראל
3:30- הרב חנניה פורט	מצוות האמונה
4:10- הרב ערן מרגלית	שייכות התורה לגויים והקשר אלינו

4:55- ברכות השחר ותפילה ב"נץ"

לימוד משותף של ילדים ונוער יתקיים החל משעה 23:30 באולם בהכנ"ס עם הרב עמיחי עוזיאל

*בין השיעורים - הפסקה של כ-10 דק.
*עזרת נשים פתוחה
*בית המדרש והאולם פתוחים ללימוד עצמי.
*כיבוד ושתייה בשפע
*תיקון ליל שבועות באולם החל מהשעה 00:00

law.golan@gmail.com
sammyweindling@gmail.com
eliahouk@gmail.com
nirekal@walla.com
yoavshap89@gmail.com

0546691911
0549257286
0545723801
0502017023
0508854785

אריאל גולן
סמי וינדלינג
אליהו משה קליין
ניר קלמנוביץ
יואב שפירא